

**ΤΟ ΝΑΥΑΓΙΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
(Η ΕΔΗΚ ΚΑΙ Η ΕΣΔΗΝ)**

Δημήτρη Ξυριτάκη, δικηγόρου

Ο πολιτικός χώρος του Κέντρου (ΕΚΝΔ και ΕΔΗΚ αργότερα) κατά τη μεταπολιτευτική περίοδο υπήρξε το εργαστήρι μέσα στο οποίο παίχθηκε και χάθηκε, φοβάμαι οριστικά, το στοίχημα της εισαγωγής και στην ελληνική πραγματικότητα της ευρωπαϊκής ιδεολογίας του **Δημοκρατικού Σοσιαλισμού**. Στο παιχνίδι αυτό κάποιον ρόλο έπαιξε και η ολιγοπρόσωπη οργάνωση της νεολαίας του κόμματος, της ΕΣΔΗΝ, ο πρώτος γενικός γραμματέας της οποίας υπήρξε ο γράφων, από την ίδρυσή της (Νοέμβρης 1976) μέχρι το Α' Συνέδριο της οργάνωσης στη Θεσσαλονίκη (Μάρτιος 1978), οπότε ανέλαβε την ηγεσία της νέας Κεντρικής Επιτροπής της ο Γιάννης Μητάκος. Σ' αυτήν την περίοδο θα αναφερθώ χωρίς να αποκρύψω ευθύνες με το ανά χείρας κείμενό μου, αφού προτάξω μια σύντομη αλλά απαραίτητη εισαγωγή:

Εισαγωγικά:

Μιλώντας απλά, κάπως σχηματικά και χωρίς πρόθεση επιστημονικής ακριβολογίας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι τρεις είναι οι βασικές παραλλαγές υπό τις οποίες έκανε την εμφάνισή του στο προσκήνιο της ιστορικής εμπειρίας ο Σοσιαλισμός, ως πολιτική ιδεολογία:

1. Η μαρξιστική παραλλαγή, που εγκαθιδρύθηκε στη Ρωσία τον Οκτώβριο του 1917 με τον Λένιν. Οι πρωτεργάτες όμως του σπουδαίου αυτού ιστορικού εγχειρήματος αρνήθηκαν να στηρίξουν την εξουσία τους σε δυνάμεις πέραν του κομμουνιστικού κόμματος, ο πλήρης έλεγχος του οποίου συν τω χρόνω περιήλθε στην απόλυτη κυριαρχία ενός ανθρώπου, του Ιωσήφ Στάλιν, που διαδέχθηκε τον Λένιν μετά τον θάνατό του στην ηγεσία του ΚΚΣΕ. Έτσι η μορφή αυτή του σοσιαλισμού, λόγω της μονοκομματικής κυρίως διάρθρωσής της, εκφυλίστηκε σε δικτατορία, από τις χειρότερες που γνώρισε ποτέ η ανθρωπότητα.

2. Ο Δημοκρατικός Σοσιαλισμός αντίθετα, επηρεασμένος από το πάθημα της ρωσικής εμπειρίας, εμμένει στη σύζευξη της Ελευθερίας με την Κοινωνική Δικαιοσύνη, την οποία (σύζευξη) μόνο η πολυκομματική βάση μπορεί να εγγυηθεί. Με αυτήν την οργανωτική και λειτουργική συνθήκη η ευρωπαϊκή σοσιαλδημοκρατία πραγματοποίησε σαρωτική πορεία είτε ως μαζικό κίνημα είτε ως δύναμη εξουσίας στην Ευρώπη: Τη Σκανδιναβική, όπου διαχειρίστηκε επί δεκαετίες τις τύχες τριών χωρών (Σουηδία, Δανία, Νορβηγία), την Κεντρική (Γερμανία, Αυστρία) και την Νότια (Πορτογαλία, Ισπανία, Γαλλία και Ιταλία).

3. Η τρίτη παραλλαγή του Σοσιαλισμού, η τριτοκοσμική, αποτελεί γελοιογραφία των δύο προηγούμενων. Εμφανίστηκε σε χώρες του Τρίτου Κόσμου (Λιβύη, Συρία, Ιράκ κ.λ.π) και στην πραγματικότητα χρησιμοποιήθηκε ως κάλυμμα για να περάσουν σκληρές, στρατιωτικές ενίοτε δικτατορίες.

Η Σοσιαλδημοκρατία στην Ελλάδα.

Ομολογώ την αδυναμία μου να δώσω πειστική εξήγηση σε τούτη την παραδοξότητα: Ότι, δηλαδή, ο σπόρος του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού, μιας ιδεολογίας που πηγαίνει στα μέτρα του Έλληνα, δεν μπόρεσε να βρει έδαφος για να φυτρώσει και να καρποφορήσει στην Ελλάδα. Και ότι ακόμη το ΠΑΣΟΚ, που τυπικά σήμερα εμφανίζεται ως ο νόμιμος εκφραστής του στην Ελλάδα, αφού είναι και μέλος

της Σοσιαλιστικής Διεθνούς, υπήρξε ο δραστικότερος και δηλωμένος εχθρός του στα πρώτα μεταδικτατορικά χρόνια. Τότε ακριβώς που επιχειρήθηκε για πρώτη φορά τόσο δυναμικά η «εισαγωγή» του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού και στη χώρα μας.

Υπήρξαν βέβαια και στο απώτερο παρελθόν ικανές απόπειρες για να προσχωρήσει ο ελληνικός λαός στη νέα αυτή ιδεολογία. Υπενθυμίζουμε απλώς την Ομάδα των Κοινωνιολόγων υπό τον Αλέξανδρο Παπαναστασίου στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και, αργότερα, τους Αλ. Σβώλο, Γ. Παπανδρέου, Ηλία Τσιριμώκο, Σοφιανόπουλο, Καρτάλη κατά την εμφυλιοπολεμική περίοδο, χωρίς να παραλείψουμε και τη «ρομαντική» περίπτωση του Νίκου Καζαντζάκη. Άξιες επίσης ιδιαίτερης μνείας είναι οι περιπτώσεις των Στρατή Σωμερίτη και ακόμη περισσότερο του Μπάμπη Πρωτόπαπα και Αντώνη Δροσόπουλου με τη Σοσιαλιστική Δημοκρατική Ένωση (ΣΔΕ) καθώς και τον Όμιλο Παπαναστασίου, που κράτησαν αναμμένο το κάρβουνο μέχρι την επιβολή της δικτατορίας.

Συνεχίζοντας την παραδοξολογία θα μπορούσα ακόμη να προσθέσω ότι η επιθυμία για Δημοκρατικό Σοσιαλισμό παρέμεινε επί πολύ καταχωνιασμένη στο έρεβος του λαϊκού υποσυνειδήτου ως απωθημένο. Πολλοί τον ήθελαν αλλά λίγοι τολμούσαν να το πουν δημόσια, δια τον φόβον, άλλοτε της δεξιάς και άλλοτε – πολύ περισσότερο- της κομμουνιστικής αριστεράς.

Στην περίοδο της δικτατορίας, με τις βαθείες διεργασίες που κυοφόρησε στις ψυχές των Ελλήνων η σκοτεινή αυτή εποχή, το όραμα του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού φάνηκε να κερδίζει ικανό έδαφος, ιδιαίτερα στο χώρο του Κέντρου.

Η μεταδικτατορική περίοδος

Η πτώση δικτατορίας και η επάνοδος στην αστική δημοκρατία συνοδεύτηκαν ηχηρά από δύο συναφή συνθήματα: Τη δημιουργία κομμάτων με δημοκρατική δομή και λειτουργία και την αποδοχή εκ μέρους τους πολιτικής που θα υπηρετούσε την κοινωνική δικαιοσύνη.

Η παραδοσιακή δεξιά (ΕΡΕ) έπιασε το μήνυμα των καιρών: Μετονομάστηκε σε Νέα Δημοκρατία και υιοθέτησε ως ιδεολογία της έναν φιλελευθερισμό, προσανατολισμένο, όπως διακήρυξε, στην κοινωνική ανάγκη, τον **Ριζοσπαστικό Φιλελευθερισμό**.

Η παραδοσιακή αριστερά έκανε κάτι εντυπωσιακότερο: Σπάστηκε στα δύο, το ΚΚΕ και το ΚΚΕ εσ. Με το πρώτο να δηλώνει συνταύτιση με το ΚΚΣΕ (Κομμουνιστικό Κόμμα Σοβιετικής Ένωσης) και το δεύτερο να διακηρύσσει την ένταξή του στο ευρωκομμουνιστικό ρεύμα, που αποκήρυσσε τη δικτατορία του προλεταριάτου, δηλώνοντας προτίμηση στις δημοκρατικές διαδικασίες.

Ο μεγάλος χαμός συντελέστηκε στο χώρο του Κέντρου:

Η συντριπτική πλειοψηφία των (71) παλαιών βουλευτών της Ένωσης Κέντρου εξέλεξε αρχηγό τον Γεώργιο Μαύρο, πρωτοκλασάτο στέλεχος της προδικτατορικής Ε.Κ. Είχε διατελέσει υπουργός Συντονισμού στην τελευταία κυβέρνηση του Γ. Παπανδρέου, πριν αποφασίσει να παραιτηθεί, για λόγους που κανείς δεν κατάλαβε, λίγο πριν την Αποστασία. Ανάμεσα στους κατά πλειοψηφία συντηρητικούς πρώην βουλευτές της Ε.Κ. περιλαμβάνονταν και πολιτικοί με προοδευτική και σοσιαλίζουσα ιδεολογία όπως οι Στέργιος Χασαπίδης, Θεοχάρης Μαναβής, Αλέξανδρος Μπαλατζής, Λάσκαρης Λασκαρίδης, Χιονίδης κ.α. Οι περί τον Γεώργιο Μαύρο όμως, «διαβάζοντας» τις ανάγκες της πολιτικής αγοράς αποφάσισαν να στραφούν και σε νέες προοδευτικές δυνάμεις και να βελτιώσουν

έστω και απατηλά τη συντηρητική πολιτική τους εικόνα. Κατά πρώτο λόγο απευθύνθηκαν στα στελέχη της υπό τον Καραμανλή κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας, Γιάγκο Πεσμαζόγλου, Γ.Α. Μαγκάκη, Χαράλαμπο Πρωτόπαπα, Γιώργο Μυλωνά, Δημήτρη Τσάτσο και Κων. Αλαβάνο. Μερικοί από αυτούς μαζί με άλλα ηχηρά ονόματα του αντιδικτατορικού αγώνα όπως οι στρατηγός Γ. Ιορδανίδης, Βιργινία Τσουδερού, Γεώργιος Κουμάντος, Σάκης Πεπονής κ.λ.π είχαν ιδρύσει το καλοκαίρι του 1974, λίγες μέρες μετά την πτώση της χούντας την Κίνηση των **Νέων Πολιτικών Δυνάμεων** με ηγέτη τον Γιάγκο Πεσμαζόγλου. Τα επιχειρήματα για μια μεταξύ τους συνεργασία ήταν ακαταμάχητα: Πρώτον, ο Καραμανλής κινιόταν δραστήρια για επίσπευση εκλογών, πράγμα που θα απέβαινε σε βάρος τους αν κατέβαιναν χωριστά. Δεύτερον και κυριότερον, ο Ανδρέας Παπανδρέου «δημαγωγεί» και «λαϊκίζει» και στο όνομα ενός τριτοκοσμικού και ανεύθυνου σοσιαλισμού κερδίζει τις λαϊκές μάζες, ιδιαίτερα τη νεολαία. Το τελευταίο αυτό επιχείρημα είχε σοβαρό αντίκτυπο στους εξ αυτών ευρωπαίστες (Γιάγκο Πεσμαζόγλου, Γ.Α. Μαγκάκη κ.α), οι οποίοι είχαν καταθρονηθεί από την επέλαση ενός ανθρώπου, τον οποίο στις κατ' ιδίαν συζητήσεις αποκαλούσαν χαρακτηριστικά «μικρό Λένιν».

Το αλλόκοτο συνοικέσιο, ανάμεσα στους συντηρητικούς του Γ. Μαύρου και τις Νέες Δυνάμεις, οδήγησε σε ένα κομματικό σχήμα, για να μην πω «τέρας» την Ε.Κ.Ν.Δ (Ένωση Κέντρου Νέες Δυνάμεις). Έλαβαν όμως και άλλοι μέρος στον παράταιρο αυτό γάμο: Η Σοσιαλιστική Δημοκρατική Ένωση (ΣΔΕ) με τους Μπάμπη Πρωτόπαπα, Αντώνη Δροσόπουλο, η Ομάδα Παναγούλη, η Ομάδα του περιοδικού «Προσανατολισμοί» (Γιάννης Τζανετάκος, Περικλής Πάγκαλος, Τάσσος Χριστοδουλάκη, Βασίλης Πάϊκος κ.λ.π) και πολλοί αντιστασιακοί από τις οργανώσεις της Δημοκρατικής Άμυνας της Δ.Ε.Κ.Α κ.λ.π. (Τάσσος Μήνης, Φοίβος Ιωαννίδης, ο γράφων κ.α.) Η τελετή του «γάμου» έλαβε χώρα το φθινόπωρο του 1974 στο ξενοδοχείο κάποιου πολιτευτή ονόματι Τζιτζή, απέναντι στο Πολυτεχνείο.

Η σπουδή όμως με την οποία ενεργήθηκε το εγχείρημα αυτό απέβη προνομιακά υπέρ των συντηρητικών του Γ. Μαύρου, οι οποίοι, όντας πιο έμπειροι στο κουρμπέτι, «τσουβάλιασαν» τους άπειρους των Νέων Δυνάμεων και τους επέβαλαν δυσμενείς όρους συνεργασίας για τους επόμενους μήνες.

Το αποτέλεσμα των εκλογών της 17^{ης} Νοεμβρίου 1974 αποτυπώνει πιστά το ποιος ωφελήθηκε από τη λεόντεια αυτή εταιρία: Η Ε.Κ.Ν.Δ έλαβε το 23% των ψήφων αναδεικνύοντας 64 βουλευτές, κέρδη διόλου ευκαταφρόνητα, αν ληφθεί υπόψη ότι η Ν.Δ. πήρε ποσοστό 54%. Το δράμα έγινε στη σύνθεση της κοινοβουλευτικής ομάδας της, όπου οι παλαιοκομματικοί, αξιοποιώντας δραστικά την παλιά τους τέχνη της κουμπαριάς και του ρουσφετιού αλλά και το επιχείρημα ότι είχαν μαζί τους έναν Πεσμαζόγλου και έναν Παναγούλη, κατάφεραν να κερδίσουν την συντριπτική πλειοψηφία των εδρών (45 και βάλε).

Στη συνέχεια οι παλαιοκομματικοί της Ε.Κ.Ν.Δ. (Αθ. Κανελλόπουλος, Κοκκέβης, Στεφανίδης κ.λ.π) θα θέσουν υπό τον απόλυτο έλεγχό τους τον αρχηγό εκμεταλλεόμενοι το φυσικό συντηρητισμό του και το πλέγμα ανασφάλειας από το οποίο μόνιμα κατατρυχόταν. Επακολουθεί η εκλογή του Γεωργίου Μυλωνά στη θέση του γραμματέα του κόμματος, ενώ καθυστερεί μοιραία η οργανωτική του συγκρότηση, την ίδια στιγμή που ο Καραμανλής βάζει τα θεμέλια μιας νέας οκταετίας και ο Α. Παπανδρέου ετοιμάζεται αν τον διαδεχθεί.

Η απόφαση εξάλλου για τη δημιουργία οργάνωσης νεολαίας του κόμματος, σε μια εποχή που η πολιτική διαμορφώνεται στις πορείες, τα πεζοδρόμια και τα αμφιθέατρα, καθυστερεί δύο ολόκληρα χρόνια.

Η ΕΣΔΗΝ

Μόλις τον Νοέμβριο του 1976 το Πολιτικό Γραφείο της ΕΔΗΚ, όπως στο μεταξύ μετονομάστηκε επί το συντηρητικότερον η ΕΚΝΔ, αποφασίζει να ιδρυθεί οργάνωση νέων, που θα αποκαλείται ΕΣΔΗΝ (Ελληνική Σοσιαλιστική Δημοκρατική Νεολαία.) Η προσθήκη του γράμματος **Σ** χαιρετίστηκε ως αναγνώριση του πρωτοποριακού ρόλου της μέσα στο κόμμα.

Είχα την τύχη (καλή ή κακή εσείς θα το κρίνετε διαβάζοντας τα παρακάτω) να είμαι ο πρώτος Γραμματέας της αλλά και, με την ιδιότητα αυτή, μέλος του Πολιτικού Γραφείου της ΕΔΗΚ. Είδα και άκουσα πολλά από την τελευταία αυτή θέση.

Αναμφισβήτητα καλή ήταν η τύχη μου κατά το ότι συνεργάστηκα με νέους από όλη την Ελλάδα, που τους διέκρινε βαθιά πίστη στη δημοκρατία και το σοσιαλισμό και είχαν την ανάλογη υπευθυνότητα να υπηρετήσουν αυτές τις ιδέες. Μπορώ τώρα να θυμηθώ πολλά από τα στελέχη της οργάνωσης, με κίνδυνο να παραλείψω μερικούς, τους ζητώ συγνώμη: Από τις οργανώσεις Αθήνας και Πειραιά αξιόλογη δράση είχαν ο αείμνηστος Γιώργος Δρογγάρης, ο Χρήστος Τσάμης, οι αδελφοί Λεωνίδας και Γιώργος Παππάς, η Μαρία Ελευθερίου ο Γιώργος Γιαννούσης, ο Σακελλάρης Κουτούζης, ο Δημήτρης Νικολινάκος, ο Νίκος Λεφεντάριος, ο Δημήτρης Φίλης και ο Βαγγέλης Γαλφιανάκης. Από την εξαιρετικά δραστήρια οργάνωση της Θεσσαλονίκης οι αδελφοί Γιάννης και Άγγελος Ζαχάρωφ, ο Χάρης Κιουρτσόγλου, ο Κώστας Κοσματόπουλος, ο Ανδρέας Κάππος. Από την οργάνωση Θεσσαλίας οι Γιάννης Μητάκος, και Καφές. Από την Πάτρα ο Παναγιώτης Παπαγιαβής και ο Χριστόφορος Κάνιστρας. Από την Κρήτη οι Σπύρος Λιονάκης, Κατερίνα Αποστολάκη, Νίκος Παπαδάκης κ.λ.π.

Κοινό γνώρισμα όλων αυτών, ίσως το σημαντικότερο, είναι ότι, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, οι περισσότεροι αρνήθηκαν να ακολουθήσουν τους «μεγάλους» στην πολιτική μιας μάλλον αναξιοπρεπούς προσχώρησης στα δύο μεγάλα κόμματα μετά τη διάλυση της ΕΔΗΚ.

Στο μικρό διάστημα της ζωής της η ΕΣΔΗΝ προσπάθησε να μπολιάσει το υστερικά φορτισμένο πολιτικό σώμα του λαού με τις ήρεμες προτάσεις του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού. Δεν το κατάφερε βέβαια. Ο σπόρος όμως παραμένει.

Αναλαμβάνοντας τις ευθύνες της οργάνωσης της ΕΣΔΗΝ γνωρίζαμε καλά πόσο δύσκολο ήταν να την κάνουμε μαζική κίνηση με αξιοσημείωτη παρουσία στους μαζικούς χώρους. Ο «χαραμισμένος» χρόνος μιας αδράνειας δύο ετών συνιστούσε παράγοντα ακαταμάχητο στην προσπάθεια. Έτσι περιοριστήκαμε στα κατά δύναμιν: Να τη θεμελιώσουμε σε απόλυτα δημοκρατικές βάσεις και να τη μετατρέψουμε σε εργαλείο διάδοσης της σοσιαλιστικής ιδεολογίας. Αυτό το τελευταίο κόστισε βαριά στις σχέσεις με το κόμμα που, τόσον υπό την ηγεσία του Γ. Μαύρου όσο - και πολύ περισσότερο- υπό τον Ι. Ζίγδη αργότερα, μας έθεσε κυριολεκτικά υπό διωγμόν.

Τον Ιούνιο του 1977 ψηφίσαμε την ιδεολογική διακήρυξη και το καταστατικό της ΕΣΔΗΝ. Το σχετικό σχέδιο είχαμε εκπονήσει ο Γ. Μητάκος και εγώ στην Κρήτη, στη διάρκεια φιλοξενίας του στο σπίτι μου στα Καλέσσα τον Απρίλιο.

Στο προοίμιο της διακήρυξης τονίζεται μεταξύ άλλων: **Η ιδεολογία, που κατευθύνει τη σκέψη μας και εμπνέει τη δράση μας είναι ο Δημοκρατικός**

Σοσιαλισμός. Αυτόν έχοντας ως αφετηρία και προσαρμόζοντάς τον στην ελληνική πραγματικότητα επιδιώκουμε να ξανακτίσουμε την κοινωνία με θεμέλια: την ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, την ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ, την ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ και την ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ...

Το καταστατικό της οργάνωσης αποτελείται από 16 άρθρα, στο πρώτο από τα οποία δίνεται ο ορισμός της ΕΣΔΗΝ ως οργάνωσης νεολαίας της ΕΔΗΚ και συνέχειας της ΕΔΗΝ. Ως έμβλημά της ορίστηκε αυτό του Γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος, το Ρόδο στη Γροθιά. Το κείμενο διακήρυξης και καταστατικού υπογράφουν τα μέλη της πρώτης Κεντρικής Επιτροπής της: Δημ. Ξυριτάκης (γενικός γραμματέας), Σταύρος Γαλανόπουλος και Χρήστος Τσάμης (αναπληρωτές), Κώστας Αντωνιάδης, Βαγγέλης Γαλφιανάκης, Γιώργος Γιαννούσης, Βασίλης Δημητρακούλιας, Χάρης Κιουρτσόγλου, Σακελλάρης Κουτούζης, Γιάννης Μητάκος, Δημήτρης Νικολινάκος, Παναγιώτης Παπαγιαβής, Νίκος Παπαδάκης, Λεωνίδα Παππάς, Κυριάκος Προβατίδης. Για την δραστικότερη μετάδοση του μηνύματός της η οργάνωση εξέδωσε πολισέλιδη εφημερίδα, την **ΝΕΟΛΑΙΑ ' 77**, υπεύθυνος σύνταξης της οποίας ανέλαβε ο Σακελλάρης Κουτούζης.

Οι εκλογές του Νοεμβρίου 1977 βρήκαν την ΕΣΔΗΝ επιχειρησιακά έτοιμη να διαδραματίσει το μόνο ρόλο, που της επέτρεπαν οι περιστάσεις: Να υποστηρίξει την προεκλογική καμπάνια της ΕΔΗΚ με δραστήρια αφισκοκόλληση και βροντερή κλάκα στις συγκεντρώσεις. Δεν κατάφερε όμως, (πώς άλλωστε,) να αποσοβήσει την τραγωδία: Η ΕΔΗΚ έχασε το μισό της εκλογικής της δύναμης, εκλέγοντας μόνο 15 βουλευτές. Οι εξελίξεις που ακολούθησαν υπήρξαν ραγδαίες, αρχής γενομένης με την αμφισβήτηση της ηγεσίας του Γ. Μαύρου, ο οποίος αναγκάζεται να παραιτηθεί χωρίς να υποδείξει διάδοχο. Γι αυτόν μερίμνησε ο κακός δαίμονας του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού, αναθέτοντας την ηγεσία σε ένα άτομο αδιάλλακτο και εντελώς στερούμενο ψυχικής υγείας, τον Ι. Ζίγδη. Ο τελευταίος, επικουρούμενος από μια τετραμελή ομάδα βουλευτών (Στ.Χούτα, Ν. Βενιζέλο, Κ. Μπαντουβά και Παπαχρήστου), επιδόθηκε στη μόνη δραστηριότητα, που συμβιβαζόταν με το χαρακτήρα του, τις διαγραφές: Πρώτο θύμα τους οι πέντε προοδευτικοί βουλευτές (Γιάγκος Πεσμαζόγλου, Βιργινία Τσουδερού, Κων/νος Αλαβάνος, Στέλιος Παπαθεμελής και Καρδάρας). Η επόμενη διαγραφή με αφορά προσωπικά: «... δια συνεχή αντικομματική δράση», όπως λέει το σχετικό σκεπτικό. Αποφάσισα να ερμηνεύσω βαθιά το νόημα της διαγραφής μου και να επέστρεψα οριστικά στον τόπο μου (Ηράκλειο Κρήτης). Θα φύγω έκτοτε μόνο δύο φορές: Την πρώτη (Μάρτιος 1978) για να μετάσχω στο συνέδριο της ΕΣΔΗΝ στη Θεσσαλονίκη, όπου θα παραδώσω την ηγεσία της ΕΣΔΗΝ στο Γιάννη Μητάκο και τη δεύτερη, ένα χρόνο αργότερα για να μετάσχω στο ιδρυτικό συνέδριο του ΚΟΔΗΣΟ στην ίδια πόλη.

Κρίμα, γιατί το συνέδριο αυτό θα μπορούσε να γίνει τέσσερα χρόνια νωρίτερα, με άλλα αποτελέσματα για τον τόπο. Ίσως τότε να μην πήγαινε χαμένη και η εισήγησή μου, που μου ανέθεσε να εκπονήσω ο αείμνηστος Γιάγκος Πεσμαζόγλου, στο καθυστερημένο αυτό συνέδριο: «Γιατί πρέπει να ιδρύσουμε το Κόμμα του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού»!

Ηράκλειο, Μάρτιος 2005
Δημήτρης Ξυριτάκης

Δημήτρης Ξυριτάκης

Ο Δημήτρης Ξυριτάκης γεννήθηκε στο Ηράκλειο Κρήτης το 1946. Σπούδασε στη Νομική Σχολή Αθηνών με υποτροφία του Ι.Κ.Υ. Ως φοιτητής ανέπτυξε έντονη συνδικαλιστική και πολιτική δράση (Γραμματέας του Συλλόγου Φοιτητών, μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου Κρητών Σπουδαστών και εκδότης του περιοδικού «ΞΑΣΤΕΡΙΑ» και μέλος της προδικτατορικής ΕΔΗΝ.)

Κατά την περίοδο της δικτατορίας συνελήφθη (Νοέμβριος 1967) για τη δράση του και καταδικάστηκε σε φυλάκιση 3 ½ ετών, ποινή που εξέτισε στις φυλακές Χανίων, Ηρακλείου και Αίγινας. Μετά την πτώση της Χούντας ορίστηκε Ειδικός Σύμβουλος στο Υπουργείο Δημοσίων Έργων.

Τον Νοέμβριο του 1976 ανέλαβε για μια διετία την ηγεσία της Ε.Σ.ΔΗ.Ν (Νεολαίας της Ένωσης Κέντρου). Κατά το διάστημα αυτό (Φεβρουάριος 1977) έγινε στόχος των ακροδεξιών οργανώσεων, με αποκορύφωμα την απόπειρα δολοφονίας του υπό τη φασιστική οργάνωση ΝΕΑ ΤΑΞΗ. Επίσης διετέλεσε (1978) πρόεδρος της Παγκρήτιας Επιτροπής κατά των Ξένων Βάσεων.

Το 1986 διεκδίκησε το αξίωμα του δημάρχου Ηρακλείου ως επικεφαλής του υποστηριζόμενου από την Αριστερά συνδυασμού ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗ, που απέσπασε το 23% των ψήφων, ενώ τον τετραετία 1995-1999 υπήρξε Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Γαζίου.

Από το 1975 δικηγорεί στο Ηράκλειο. Έχει δημοσιεύσει μελέτες και άρθρα με ιστορικό, φιλοσοφικό, επιστημονικό και πολιτικό ενδιαφέρον σε εφημερίδες και περιοδικά της Κρήτης και των Αθηνών, ενώ το βιβλίο του «Ξαναδιαβάζοντας τον Καζαντζάκη» βραβεύθηκε με το βραβείο ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ του Δήμου Ηρακλείου περιόδου 1998-1999.

Είναι παντρεμένος με το δικηγόρο Κατερίνα Αποστολάκη και έχει δύο γιους.